

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2018/19:SfU10

Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår förslagen till lag om ändring i rättegångsbalken, utlänningslagen, lagen om särskild utlänningskontroll och lagen om transitering av tredjelandsmedborgare. Därmed tillstyrker utskottet två motioner och två motionsyrkanden som väckts med anledning av propositionen samt avstyrker propositionen.

Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden.

De föreslagna lagändringarna innebär förändrade materiella och processuella regler om förvar och uppsikt, bl.a. att en domstol alltid ska pröva om en utlänning får hållas i förvar längre tid än två veckor, att det blir tydligare vilken myndighet som ansvarar för att besluta om förvar eller uppsikt samt att den enskilde får en utökad rätt att komma till tals muntligen. Vidare lämnas förslag om dels användande av tvång vid transitering, dels verkställighetshinder på grund av misstanke om brott och vid begäran om utlämning och överlämning.

Utskottet framhåller att lagförslagen vilar på en utredning från 2011 och att migrationen till Sverige och den svenska migrationspolitiken genomgått stora förändringar sedan dess. Förslagen har därmed som utgångspunkt förhållanden som har förändrats, och förslagen svarar inte heller mot de behov som nu finns. Utskottet anser även att det behövs ett helhetsgrepp om regelverket för att säkerställa att det är ändamålsenligt samt att propositionen är otillräckligt beredd, eftersom det fullständiga remissförfarandet ägde rum för sju år sedan.

I betänkandet finns tre reservationer (S, SD, V, MP), varav en (S, MP) tillstyrker lagförslagen, och ett särskilt yttrande (SD).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar.

Femton yrkanden i fyra följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar	5
Regler om förvar m.m.	8
Reservationer	13
1. Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar, punkt 1 (S, MP)	13
2. Regler om förvar m.m., punkt 2 (SD)	14
3. Regler om förvar m.m., punkt 2 (V)	15
Särskilt yttrande	17
Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar, punkt 1 (SD)	17
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	18
Propositionen	18
Följdmotionerna	18
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	20

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar

Riksdagen avslår regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:53 av Johan Forssell m.fl. (M),

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt

2018/19:68 av Hans Eklind m.fl. (KD) och

avslår proposition 2017/18:284 punkterna 1–4.

Reservation 1 (S, MP)

2. Regler om förvar m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:41 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–6 och

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 7.

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (V)

Stockholm den 20 november 2018

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Johan Forssell

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Forssell (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Katarina Brännström (M), Paula Bieler (SD), Teresa Carvalho (S), Solveig Zander (C), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Kadir Kasirga (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Emma Carlsson Löfdahl (L), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Maria Ferm (MP), Arin Karapet (M), Jennie Åfeldt (SD) och Christina Høj Larsen (V).

Redogörelse för ärendet

I februari 2009 beslutade den dåvarande regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av reglerna om förvar i utlänningslagen (2005:716), förkortad UtL. Utredningen, som antog namnet Förvarsutredningen, hade också uppdrag knutna till genomförandet i svensk rätt av dels direktiv 2008/115/EG om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (återvändandedirektivet), dels direktiv 2003/110/EG om bistånd vid transitering i samband med återsändande med flyg.

Genom tilläggsdirektiv fick utredningen även i uppdrag att dels se över behovet av lagreglering när det gäller avvisning eller utvisning av en utlänning som är misstänkt för brott men för vilken det inte finns verkställighetshinder enligt gällande reglering, dels överväga behovet av att införa ytterligare verkställighetshinder i utlänningslagen för de fall ett land begär en utlänning utlämnad eller överlämnad för brott.

I delbetänkandet Återvändandedirektivet och svensk rätt (SOU 2009:60) redovisade utredningen de lagändringar som återvändandedirektivet bedömdes motivera. Utredningens förslag behandlades i propositionen Genomförande av återvändandedirektivet (prop. 2011/12:60, bet. 2011/12:SfU6, rskr. 2011/12:164).

I februari 2011 överlämnade Förvarsutredningen sitt slutbetänkande Förvar (SOU 2011:17). Betänkandet remissbehandlades.

Ett utkast av lagrådsremissen har beretts under hand med Domstolsverket, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Migrationsverket.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

I nu aktuell proposition 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar föreslås att riksdagen antar de förslag till ändringar i rättegångsbalken, utlänningslagen, lagen om särskild utlänningskontroll och lagen om transitering av tredjelandsmedborgare som har lagts fram i propositionen. Förvarsutredningens förslag om placeringen och behandlingen av utlänningar som hålls i förvar bereds vidare i Regeringskansliet, med undantag för en fråga om transport som har behandlats i ett tidigare sammanhang (prop. 2016/17:191, bet. 2017/18:SfU5, rskr. 2017/18:7).

Förslaget till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Lagförslagen finns i bilaga 2.

Med anledning av propositionen har fyra motioner väckts. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår propositionen och bifaller därmed två motionsyrkanden om avslag på propositionen och två motionsyrkanden om avslag på delar av propositionen.

Jämför reservation 1 (S, MP) och det särskilda yttrandet (SD).

Propositionen

Av propositionen framgår att regelverket om förvar och uppsikt av utlänningar ska moderniseras för att det ska uppfylla kraven på ett tydligt och rättssäkert system. Det nuvarande kapitlet i utlänningslagen om förvar och uppsikt föreslås upphävas och ersättas av två kapitel, ett om förvar och ett om uppsikt.

I propositionen föreslås bl.a. att en domstol alltid ska pröva om en utlänning får hållas i förvar längre tid än två veckor med stöd av utlänningslagen. Ett skäl för detta är att ett initiativ att överklaga från utlänningen själv kan hindras av språksvårigheter. Vidare hänvisas till att när en avvägning mellan det allmännas och den enskildes intressen ska göras ska hänsyn tas till bl.a. om berörda myndigheters handläggning har varit målmedveten och effektiv. En sådan prövning blir mer rättssäker om den görs av en domstol. Genom en obligatorisk domstolsprövning kan många tillämpningsproblem undvikas och en överensstämmelse med EU-rätten garanteras. Vidare föreslås i propositionen att ett beslut om avvisning eller utvisning inte ska verkställas om utlänningen är misstänkt för brott med fängelse i straffskalan eller om det har inletts ett förfarande om att utlänningen ska utlämnas eller överlämnas till en annan stat för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd. Detta innebär bl.a. att en pågående förundersökning avseende ett brott med fängelse i straffskalan ska utgöra hinder mot verkställighet. Därutöver föreslås att det i vissa fall ska vara möjligt att lägga ned en förundersökning mot en utlänning som är misstänkt för ett brott med ett straffvärde som inte bedöms överstiga fängelse i sex månader. Det anges att det finns situationer då intresset av att utvisa en utlänning väger tyngre än intresset av att bedriva en förundersökning och väcka åtal. En rimlig avvägning ska göras. Bland annat får brottsligheten som utlänningen misstänks för inte vara alltför allvarlig, och hänsyn bör tas till om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse skulle åsidosättas. Slutligen lämnas förslag som innebär att

- proportionalitetsprincipen får en avgörande betydelse vid bedömningen av hur länge en utlänning får hållas i förvar

- det blir tydligare vilken myndighet som i varje skede av migrationsprocessen är ansvarig för att besluta om förvar eller uppsikt
- den enskilde får en utökad rätt att komma till tals muntligen inför förvaltningsmyndigheterna och migrationsdomstolarna
- det ska vara möjligt för Polismyndigheten att omhänderta och ta en utläning i förvar om det är nödvändigt för att genomföra en transitering enligt lagen om transitering av tredjelandsmedborgare.

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:53 av Johan Forssell m.fl. (M) begärs att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anför i huvudsak att det är olämpligt att lägga fram ett förslag på området utifrån en sju år gammal utredning, eftersom migrationspolitiken har genomgått genomgripande förändringar sedan 2011. Även remissbehandlingen är sju år gammal. Det utkast till lagrådsremiss som tagits fram på senare tid har beretts under hand och bara med Domstolsverket, Polismyndigheten, Säpo och Migrationsverket. Det behövs också ett helhetsgrepp för att säkerställa ändamålsenliga regler, och propositionen tar sikte enbart på vissa delar. Motionärerna anger att det i dag finns en risk för omfattande skuggsamhällen till följd av att ett stort antal personer inte respekterar beslut om avvisning och utvisning som har vunnit laga kraft. Att personer kan hållas i förvar är en åtgärd för att komma till rätta med problemet. Förslaget om att öka möjligheterna att lägga ned förundersökningar går i motsatt riktning mot det viktiga intresset av att brott ska utredas och lagföras. Till de brott som kan omfattas av förslaget hör stöld, misshandel, olaga hot, våld mot tjänsteman, övergrepp i rättsak och sexuellt övergrepp som inte bedöms som våldtäkt. En generell möjlighet att lägga ned en förundersökning finns redan. Hur förslaget i denna del förhåller sig till denna möjlighet belyses inte närmare i propositionen.

Även i kommittémotion 2018/19:68 av Hans Eklind m.fl. (KD) begärs att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna anser att frågan om förvar är viktig för att återvändandet ska fungera och för att det ska vara en tydlig skillnad mellan ett ”ja” och ett ”nej”. Enligt utredningen Klarlagd identitet – Om utlänningars rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar (SOU 2017:93) beräknas 20 000–50 000 personer vistas i Sverige utan tillstånd och gruppen bedöms komma att öka kraftigt. Fler förvarsplatser behövs för att åstadkomma ett ordnat mottagande och en större andel verkställda avvisnings- och utvisningsbeslut. Enligt motionärerna finns det anledning att ifrågasätta det ansvarsfulla i att lägga fram ett förslag med en sju år gammal utredning som underlag. Även remissbehandlingen är sju år gammal och den senare lagrådsremissen bereddes endast med ett fåtal instanser. Ett helhetsgrepp om migrationsfrågan behövs, vilket går att åstadkomma i en bred parlamentarisk utredning. Frågan om återvändande är en central del i migrationspolitiken, och även denna fråga bör ingå och beredas på nytt.

I kommittémotion 2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) begärs i yrkande 5 att riksdagen avslår förslaget om obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar. Enligt motionärerna bör förvarsbeslut omprövas endast vid ändrade omständigheter, t.ex. om utlännings samarbetar med myndigheterna, och inte med anledning av den tid utlännings hållits i förvar. Motionärerna anser även att förvaltningsprocessens tyngdpunkt ska ligga så långt ned i instanskedjan som möjligt och att förslaget medför ökad belastning för domstolarna. I yrkande 6 begär motionärerna att riksdagen avslår den del av propositionen som avser nedläggning av förundersökningar om den misstänkte har avvisats eller utvisats. Motionärerna anför att alla brott måste utredas, oavsett brottets straffvärde och gärningsmannens härkomst, och till detta kommer att brottsoffers rätt till upprättelse är angelägen samt att utredningen av brottet och en fällande dom i sig har ett högt värde. Lagföring kan också få betydelse för prövningen av framtida ansökningar om uppehållstillstånd, visering och medborgarskap samt för frågan om avvisning och utvisning.

Utskottets ställningstagande

Migrationen till Sverige är föränderlig. Enligt utskottet är det av stor betydelse att förslag till ny lagstiftning på migrationsområdet är väl förankrade i den situation som råder och tar hänsyn till de erfarenheter som gjorts på området. Om så inte är fallet är risken stor att den nya lagstiftningen inte kommer att fungera på ett tillfredsställande sätt.

Förändringarna i migrationen innebär bl.a. att antalet asylsökande varierar över tid. Variationerna kan bero på händelser i omvärlden som tvingar människor på flykt. De kan även bero på asylsökandes förväntade och faktiska möjligheter att få uppehållstillstånd i ett specifikt land och de livsbetingelser som landet i fråga kan erbjuda en asylsökande under den tid asylärendet handläggs och efter att uppehållstillstånd har beviljats.

Förvarsutredningen tillsattes under 2009 och lämnade sitt slutbetänkande 2011. Antalet asylsökande i Sverige förstnämnda år uppgick till drygt 24 000 och under sistnämnda år till nära 30 000. Under 2013 hade dock antalet stigit till drygt 54 000. Under 2015 ansökte nära 163 000 personer om asyl i Sverige, och utmaningarna blev mycket stora för flera samhällsfunktioner. För att hantera den akuta situation som uppstod genomfördes ett antal åtstramningar av reglerna om uppehållstillstånd.

Sedan 2015 har antalet asylsökande per år minskat. I betänkandet Klarlagd identitet – Om utlännings rätt att vistas i Sverige, inre utlänningskontroller och missbruk av identitetshandlingar (SOU 2017:93) anges att trots minskningen av antalet asylsökande är ett mycket stort antal personer inskrivna i asylprövningssystemet i Sverige. Många av dessa har inte tillräckliga skyddsskäl och kommer att få beslut om utvisning. Ett problem i det sammanhanget är enligt utredningen det inte obetydliga antal personer som i den situationen ”går under jorden”, dvs. stannar kvar i landet, trots att beslutet om utvisning innebär en skyldighet att inom en viss kortare tid lämna landet. Vidare anges i

betänkandet att det har beräknats att mellan 20 000 och 50 000 sådana tillståndslösa personer för närvarande vistas i Sverige och att berörda myndigheter gör bedömningen att den gruppen ökar.

Utskottet konstaterar att det aktuella lagförslaget vilar på en utredning som överlämnades 2011 och alltså är sju år gammal. Som redogjorts för ovan har under denna tidsperiod såväl migrationen till Sverige som den svenska migrationspolitiken genomgått förändringar. Dessa förändringar har inte kunnat beaktas i utredningen, vilket utskottet anser är en stor brist. Att utlänningar kan hållas i förvar under vissa förutsättningar är en åtgärd för att få återvändandet att fungera och tydliggöra skillnaden mellan ett ”ja” och ett ”nej” i asylprocessen. Sverige riskerar att få omfattande skuggsamhällen till följd av att lagkraftvunna beslut om avvisning och utvisning inte kan verkställas. Enligt utskottets mening är det också nödvändigt att ta ett helhetsgrepp om regelverket för att säkerställa att det i alla delar är ändamålsenligt – propositionen tar enbart sikte på vissa delar av regelverket. Utskottet anser också att förslagen är otillräckligt beredda, eftersom det fullständiga remissförfarandet ägde rum för sju år sedan.

Utskottet anser således att de föreslagna lagändringarna inte bör genomföras och avstyrker därför propositionen. Motionerna 2018/19:53 (M), 2018/19:65 (SD) yrkandena 5 och 6 samt 2018/19:68 (KD) tillstyrks därmed.

Regler om förvar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om förvar, uppsikt, tidsfrister för domstolsprövning och förvarstagande samt undantag från verkställighetshinder vid pågående förundersökning.

Jämför reservation 2 (SD) och 3 (V).

Gällande rätt

Förvar

En vuxen utlänning kan för det första tas i förvar i syfte att fastställa hans eller hennes identitet, s.k. identitetsförvar (10 kap. 1 § första stycket 1 UtIL). Identitetsförvar får användas om utlänningens identitet är oklar vid ankomsten till Sverige eller när han eller hon därefter ansöker om uppehållstillstånd och då inte kan göra sannolikt att den identitet som uppges är riktig.

Förvarstagande kan också ske om det är nödvändigt för att en utredning om utlänningens rätt att stanna i Sverige ska kunna genomföras, s.k. utredningsförvar (10 kap. 1 § andra stycket 1 UtIL). I förarbetena förutsätts att utredningsförvar ska användas bara undantagsvis och när det inte räcker att hålla kvar utlänningen för utredning under de sex timmar som tillåts enligt 9 kap. 11 § UtIL (prop. 1988/89:86 s. 174 f.).

Vidare kan en utlänning tas i förvar om det är sannolikt att han eller hon kommer att avvisas eller utvisas, s.k. sannolikhetsförvar (10 kap. 1 § andra stycket 2 UtL).

Slutligen kan en utlänning tas i förvar för att förbereda eller genomföra ett beslut om avvisning eller utvisning, s.k. verkställighetsförvar (10 kap. 1 § andra stycket 3 UtL).

Sannolikhets- och verkställighetsförvar syftar till att säkerställa att avvisnings- och utvisningsbeslut ska kunna verkställas och en förutsättning är att det finns en risk att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten (10 kap. 1 § tredje stycket UtL).

Ett barn kan inte tas i identitets- eller utredningsförvar. Barnet får dock under vissa förutsättningar tas i förvar om det är sannolikt att det kommer att avvisas av Polismyndigheten, avvisas med omedelbar verkställighet av Migrationsverket eller om det är fråga om att förbereda eller genomföra en verkställighet av ett sådant beslut (10 kap. 2 § UtL). Ett barn får också under vissa förutsättningar tas i förvar om det är fråga om att förbereda eller genomföra en verkställighet vad gäller vissa avvisningsbeslut. Ett barn får inte skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar. Om barnet saknar vårdnadshavare i Sverige får det tas i förvar endast om det finns synnerliga skäl (10 kap. 3 § UtL).

Uppsikt

Vuxna och barn får, när förutsättningarna för förvar finns, ställas under uppsikt i stället för att tas i förvar (10 kap. 6 och 7 §§ UtL). Uppsikt innebär bl.a. att utlänningen på vissa tider ska anmäla sig hos Polismyndigheten eller hos Migrationsverket eller får lämna ifrån sig pass eller annan legitimationshandling (10 kap. 8 § UtL). I valet mellan förvar och uppsikt ska 1 kap. 8 § UtL beaktas, som anger att lagen ska tillämpas så att en utlänningsfrihet inte begränsas mer än nödvändigt. I förarbetena framhålls att förvar inte bör få förekomma i andra situationer än där det är oundgängligen nödvändigt och att förvar inte bör tillgripas om syftet med en tvångsåtgärd kan tillgodoses genom uppsikt (prop. 1975/76:18 s. 130 och prop. 1981/82:146 s. 37).

Tiden i förvar och under uppsikt

Regler om hur länge en utlänning får hållas i förvar finns i 10 kap. 4 § UtL. Utredningsförvar får pågå högst 48 timmar. För verkställighetsförvar finns en tidsgräns om två månader, men tiden får förlängas vid synnerliga skäl. Om det finns synnerliga skäl får utlänningen hållas i förvar som längre tre månader, eller – om det är sannolikt att verkställigheten kommer att ta längre tid på grund av bristande samarbete eller för att det tar tid att införskaffa nödvändiga handlingar – maximalt tolv månader. Dessa yttersta tidsgränser gäller dock inte om utlänningen av allmän domstol utvisats på grund av brott. För identitets- och sannolikhetsförvar finns inga absoluta tidsfrister. Däremot gäller att

det måste finnas synnerliga skäl för att förvarstiden ska få överstiga två veckor. Ett barn får inte hållas i förvar längre än 72 timmar om det inte finns synnerliga skäl, då tiden kan förlängas med ytterligare 72 timmar (10 kap. 5 § UtL). Det saknas absoluta tidsgränser för hur länge en utlänning får stå under uppsikt.

Ny prövning och omprövning av beslut om förvar och uppsikt

I 10 kap. 9 § UtL finns bestämmelser om ny prövning av förvars- och uppsiktsbeslut. Huvudregeln är att förvarsbeslut ska prövas på nytt av behörig myndighet inom två veckor från den dag det började verkställas. Om det finns ett avvisnings- eller utvisningsbeslut och det är fråga om verkställighetsförvar ska beslutet prövas på nytt inom två månader från den dag det började verkställas. Den myndighet eller domstol som handlägger utlänningens ärende ska ompröva förvars- eller uppsiktsbeslutet även i samband med beslut om avvisning eller utvisning (10 kap. 12 § andra stycket UtL).

Hinder mot verkställighet på grund av brottslighet

I 12 kap. 9 § UtL finns regler som innebär hinder mot verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning om en utlänning har dömts till fängelsestraff eller står under åtal. Några regler som tar sikte på situationen att utlänningen är misstänkt för brott finns inte.

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om uppsikt över utlänningar. När en utlänning saknar dokument ska han eller hon utan undantag hållas under uppsikt eller, om det är motiverat, tas i förvar. Enligt motionärerna ska formen för uppsikt kunna variera, t.ex. daglig incheckning vid transitcenter eller möjlighet att erbjuda fotboja vid eget boende. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om uppsikt över minderåriga utlänningar. Motionärerna anför att det är rimligt att barn, särskilt de utan vuxet sällskap, hålls under uppsikt. Det finns rapporter om att unga har farit illa, och det är därför inte minst för barnets egen skull extra motiverat med uppsikt över barn. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om förvar av utlänningar. Enligt motionärerna bör de som bedöms utgöra en säkerhetsrisk eller bedöms avvika tas i förvar. Detsamma bör gälla de som brutit mot reglerna om uppsikt. Förvarstiden ska vara så kort som möjligt, men detta bör uppnås genom snabba beslutsprocesser och skyndsamt verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, inte genom begränsningar av möjligheterna till förvarstagande. Förvar bör användas tills utlänningen har lämnat landet eller har fått uppehållstillstånd. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om förvar av minderåriga utlänningar. Motionärerna anger att Hovrätten för Västra Sverige och dåvarande Rikspolisstyrelsen har påtalat att det finns svårigheter med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut som gäller barn. Motionärerna anser att en utredning bör tillsättas i syfte att skärpa reglerna. I yrkande

7 begärs ett tillkännagivande om undantag från verkställighetshinder vid pågående förundersökning. Kriminella utläningar bör utredas så effektivt som möjligt och om ett ärende inte hinner avslutas innan det att avvisnings- eller utvisningsbeslutet kan verkställas ska det kunna verkställas ändå, om straffvärdet inte överstiger sex månader. De hinder som uppstår i förundersökningen och vid åtal kan lösas genom förhör via video hos närmaste svenska ambassad.

I kommittémotion 2018/19:41 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att säkerställa att förvar endast förekommer när det är oundgängligen nödvändigt och att förvar inte bör tillgripas om syftet kan tillgodoses genom att utläningen ställs under uppsikt. Motionärerna anför att den kritik som har riktats mot svenska myndigheters användning av förvarstagande visar att regeln om att utlänningslagen ska tillämpas så att en utlänningsfrihet inte begränsas mer än nödvändigt inte har fått avsedd effekt. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att tydliggöra kraven på att beslut om förvar alltid ska motiveras tydligt. Det går i dag inte att utläsa av domar och beslut om en individuell prövning av proportionalitetsprincipen gjorts. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att det inte ska anges i utlänningslagen att utläningar som ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande kan tas i identitetsförvar. Motionärerna anför att en sådan uttrycklig formulering i lagen innebär en risk för schablonmässiga förvarstaganden. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att barn aldrig ska placeras i förvar. Motionärerna anför att kritik har framförts mot Sverige för att barn placeras i förvar. Det finns studier som visar att förvarsplacering försämrar barns psykiska och fysiska välbefinnande och skadar deras kognitiva utveckling. Regeringen har inte tagit till sig av kritiken och bör agera i frågan. I yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att förkorta tidsfristerna för domstolsprövningar och förvarstagande. Motionärerna anger att förvarstagande är ett mycket allvarligt ingrepp för den enskilde. En begäran om domstolsprövning bör göras senast fyra dagar efter att beslutet verkställts. Förvarstiden bör kunna förlängas endast med två veckor i samtliga fall. Motionärerna ifrågasätter också att det saknas absoluta tidsgränser för flera förvarsgrunder. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att tidsfristen för en migrationsdomstol att avgöra ett mål om förvar bör sättas till fyra i stället för tio dagar. Enligt motionärerna bör förvarstiden vara så kort som möjligt utan att rättssäkerheten riskeras. Förvarsutredningens förslag om fyra dagar med möjlighet till förlängning i särskilda fall är väl avvägt.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av tidigare avsnitt föreslår utskottet att riksdagen avslår propositionens förslag till lagändringar. Förslagen vilar på en sju år gammal utredning, och såväl migrationen till Sverige som den svenska migrationspolitiken har under dessa år genomgått stora förändringar, som lett till nya utmaningar

och problem. Enligt utskottets mening behövs ett helhetsgrepp för att säkerställa ändamålsenliga och heltäckande regler. Mot denna bakgrund anser utskottet inte att riksdagen bör göra något tillkännagivande med anledning av kommittémotionerna 2018/19:65 (SD) yrkandena 1–4 och 7 samt 2018/19:41 (V) yrkandena 1–6. Utskottet avstyrker därmed motionerna.

Reservationer

1. Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar, punkt 1 (S, MP)

av Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Teresa Carvalho (S), Kadir Kasirga (S), Björn Petersson (S) och Maria Ferm (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
3. lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll,
4. lag om ändring i lagen (2005:754) om transitering av tredjelandsmedborgare.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:284 punkterna 1–4 och avslår motionerna

2018/19:53 av Johan Forssell m.fl. (M),

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 5 och 6 samt

2018/19:68 av Hans Eklind m.fl. (KD).

Ställningstagande

Vid tillämpningen av de nu gällande bestämmelserna har det visat sig att det processuella regelverket för förvar och uppsikt behöver anpassas för att tillvarata intresset av en tydlig, lättöverskådlig och rättssäker hantering av förvars- och uppsiktsfrågor hos förvaltningsmyndigheterna och domstolarna. Det finns bl.a. behov av att klargöra vilken myndighet som är ansvarig för förvars- och uppsiktsfrågan under migrationsprocessens olika skeden, inte minst i samband med överklaganden. Oklarheter i lagstiftningen har också noterats vad gäller muntlig förhandling, beräkningen av frister för ny prövning av frågan om förvar och vilken myndighet som är utlännings motpart vid ett överklagande.

Sammanfattningsvis delar vi regeringens bedömning att det finns ett tydligt behov av att ändra och förbättra regelverket om förvarstagande och uppsikt i migrationsprocessen för att uppnå ett modernt, tydligt och rättssäkert system. Förslagen i propositionen är väl avvägda. Riksdagen bör därför anta regeringens lagförslag och avslå motionerna 2018/19:53 (M), 2018/19:65 (SD) yrkandena 5 och 6 samt 2018/19:68 (KD).

2. Regler om förvar m.m., punkt 2 (SD)

av Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 7 samt avslår motion

2018/19:41 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–6.

Ställningstagande

Rättssäkerheten i utlänningsärenden och utlänningsmål ska inte bara beakta utlänningsens intresse av en rättvis, individuell prövning utan också Sverige och dess medborgares intresse av att lagar följs och att säkerhetshot upptäcks. Om en utlännings saknar nödvändiga dokument – oavsett om detta beror på en avsikt att söka asyl, att kringgå svenska regler eller att tidigare uppehållstillstånd har löpt ut – ska han eller hon utan undantag hållas under uppsikt eller tas i förvar. Behovet av detta har visat sig inte minst genom det stora antal personer som de senaste åren har avvikit. Vi kan konstatera att propositionens förslag om obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar samt nedläggning av förundersökningar om den misstänkte har fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut nu avstyrks av utskottet. Regeringen bör därför återkomma med de förslag vi anger nedan.

Formen för uppsikt ska kunna variera beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Grundregeln bör vara att den som saknar giltiga handlingar vid gränskontroll ska placeras i transitcenter, där uppsikt innebär regelbundna, företrädesvis dagliga, incheckningar. Om en utlännings har eget boende bör användandet av fotboja kunna erbjudas. Regeringen bör återkomma med förslag som tar detta i beaktande.

De senaste årens rapporter om unga som farit illa då de lämnats vind för våg i landet talar för att det är motiverat med en ordning med uppsikt utan undantag för barn, i synnerhet för dem utan vuxet sällskap och inte minst för deras egen skull. Regeringen bör återkomma med förslag som tar detta i beaktande.

En utlännings som bedöms utgöra en säkerhetsrisk bör tas i förvar, likaså när det bedöms finnas en risk för att en utlännings kommer att avvika. Även en utlännings som brutit mot reglerna om uppsikt bör tas i förvar. Tiden i förvar ska vara så kort som möjligt, men detta bör uppnås genom snabba beslutsprocesser och skyndsamt verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut, inte

genom att begränsa möjligheterna att ta personer i förvar. Förvar bör användas tills utlänningsbeslutet har lämnat landet i enlighet med avvisnings- eller utvisningsbeslutet eller tills han eller hon har fått tillstånd att vistas här. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med detta och där huvudregeln bör vara att utlänningsbeslutet hålls i förvar så länge det bedöms som nödvändigt.

Det finns svårigheter för Polismyndigheten att på frivillig väg verkställa avvisnings- och utvisningsbeslut som rör barn. Beslut bör kunna verkställas mer effektivt. En utredning bör därför tillsättas i syfte att skärpa reglerna för förvar av barn.

För att säkra den rättsliga process som har inletts är det rimligt att en påbörjad förundersökning utgör verkställighetshinder för avvisning och utvisning. Det bör dock finnas en möjlighet att göra undantag om förundersökningen inte hinner avslutas innan ett beslut om avvisning eller utvisning kan verkställas och det kan antas att brottets straffvärde inte överstiger sex månader. De hinder som uppstår i förundersökningen med anledning av att verkställighet har skett kan lösas exempelvis genom att utlänningsbeslutet kallas till förhör via videolänk hos närmaste svenska ambassad. Regeringen bör återkomma med förslag i enlighet med detta.

3. Regler om förvar m.m., punkt 2 (V)

av Christina Høj Larsen (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:41 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkandena 1–6 och avslår motion

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och 7.

Ställningstagande

Det är angeläget att reglerna om förvarstagande ses över. Lagstiftningen innehåller ett antal brister och Sverige har vid flera tillfällen kritiserats av FN-organ, Europarådet, forskare och civilsamhällesorganisationer för användningen av förvar. Kritiken visar bl.a. att utlänningslagens regel om att lagen ska tillämpas så att en utlänningsfrihet inte begränsas mer än vad som är nödvändigt inte har fått den effekt som lagstiftaren eftersträfvade. Regeringen bör återkomma med förslag för att säkerställa att förvar endast förekommer när det är oundgängligen nödvändigt. Regeringen bör i det sammanhanget belysa bristen på motiveringar av beslut om förvar. Att en utlänningsbeslut som ansöker om uppe-

hållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande kan tas i identitetsförvar medför en risk för schablonmässiga förvarstaganden. Regeringen bör återkomma med ett förslag där det inte uttryckligen anges att utlänningar som ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande kan tas i identitetsförvar. Regeringen bör vidare agera i frågan om möjligheten att ta barn i förvar. Barns hälsa och utveckling påverkas av att de tas i förvar. En del av den kritik som Sverige har fått rör just detta. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att barn aldrig bör placeras i förvar som en följd av att de har migrerat.

Tiden i förvar ska vara så kort som möjligt och en proportionalitetsbedömning bör alltid göras. Eftersom förvarstagande är ett mycket allvarligt ingrepp för den enskilda individen måste det ifrågasättas att absoluta tidsgränser för förvarstiden saknas för flera förvarsgrunder. Det krävs tydligare och kortare tidsgränser för förvarstagande och för domstolsprövning av förvar. Förvarsutredningen har föreslagit att en migrationsdomstol ska avgöra ett mål om förvar inom fyra dagar efter att begäran om prövning kommit in till domstolen, med en möjlighet till förlängning vid synnerliga skäl. Detta förslag är väl avvägt. Regeringen bör återkomma med ett förslag där utgångspunkten är att förkorta tiderna för förvarstagande och där tidsfristen för en migrationsdomstol att avgöra ett mål om förvar bör sättas till fyra i stället för tio dagar.

Särskilt yttrande

Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlänningar i förvar, punkt 1 (SD)

Paula Bieler (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD) anför:

Av vår motion framgår vilka delar av propositionen som vi är positiva till och vilka delar som vi är negativa till. Vi har i motionen bl.a. yrkat avslag på delarna som rör obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar samt nedläggning av förundersökningar om den misstänkte har fått ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Vi väljer nu att ställa oss bakom förslaget att riksdagen bör avslå hela propositionen. Därmed avslås även förslagen om obligatorisk domstolsprövning och nedläggning av förundersökningar. Vi menar att regeringen inom en snar framtid bör återkomma med ett nytt förslag som är bättre berett än propositionen. Vi förutsätter också att kommande förslag omfattar de delar av propositionen som vi inte motsatt oss och de förslag till tillkännagivanden som framgår av vår reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlännningar i förvar:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:754) om transitering av tredjelandsmedborgare.

Följdmotionerna

2018/19:41 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa att förvar endast förekommer när det är oundgängligen nödvändigt och att förvar inte bör tillgripas om syftet kan tillgodoses genom att utlänningen ställs under uppsikt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att tydliggöra kraven på att beslut om förvar alltid ska motiveras tydligt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att det inte ska framgå av utlänningslagen att utlännningar som ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande kan tas i identitetsförvar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att barn aldrig ska placeras i förvar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att förkorta tidsfristerna för domstolsprövningar och förvarstagande och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tidsfristen för en migrationsdomstol att avgöra ett mål om förvar bör

sättas till fyra i stället för tio dagar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:53 av Johan Forssell m.fl. (M):

Riksdagen avslår proposition 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlännningar i förvar.

2018/19:65 av Paula Bieler m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsikt över utlännningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppsikt över minderåriga utlännningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvar av utlännningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvar av minderåriga utlännningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen avslår den del av propositionen som avser obligatorisk domstolsprövning vid längre tider i förvar.
6. Riksdagen avslår den del av propositionen som avser nedläggning av förundersökningar om den misstänkte avvisats eller utvisats.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undantag från verkställighetshinder vid pågående förundersökning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:68 av Hans Eklind m.fl. (KD):

Riksdagen avslår proposition 2017/18:284 Moderna och rättssäkra regler för att hålla utlännningar i förvar.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 23 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 23 kap. 4 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.1 §¹

Förundersökning skall inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda. Att förundersökning inte behöver inledas i vissa andra fall följer av 4 a § och 22 §.

Om det krävs angivelse för att brottet *skall* höra under allmänt åtal, får förundersökning trots det inledas utan angivelse, om det innebär fara att avvakta en angivelse. I så fall *skall* målsäganden underrättas snarast. Om denne då inte anger brottet till åtal, *skall* förundersökningen läggas ned.

En förundersökning ska inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

En förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda. Att *en* förundersökning inte behöver inledas i vissa andra fall följer av 4 a, 4 b och 22 §§.

Om det krävs angivelse för att brottet *ska* höra under allmänt åtal, får *en* förundersökning trots det inledas utan angivelse, om det innebär fara att avvakta en angivelse. I så fall *ska* målsäganden underrättas snarast. Om denne då inte anger brottet till åtal, *ska* förundersökningen läggas ned.

4 b §

En åklagare får även lägga ned en förundersökning om

1. *det har beslutats att den misstänkte ska avvisas eller utvisas,*

2. *det kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i sex månader, och*

3. *något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts.*

¹ Senaste lydelse 1994:1412.

Vid bedömningen av om förundersökningen ska läggas ned ska särskild hänsyn tas till när beslutet om avvisning eller utvisning kan förväntas bli verkställt och när åtal kan förväntas bli väckt.

Om det finns förutsättningar för att lägga ned en förundersökning enligt första stycket redan innan en sådan har inletts, får en åklagare besluta att någon förundersökning inte ska inledas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.

2 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)¹
dels att 10 kap. ska upphöra att gälla,
dels att nuvarande 12 kap. 9 a § ska betecknas 12 kap. 9 b §,
dels att 1 kap. 1 §, 11 kap. 2 §, 12 kap. 9 och 13 §§, 13 kap. 2 och 4 §§,
 14 kap. 10 §, 16 kap. 4 och 6 §§ och rubriken före 12 kap. 9 § ska ha
 följande lydelse,
dels att rubriken närmast före 12 kap. 9 a § ska sättas närmast före
 12 kap. 9 b §,
dels att det ska införas två nya kapitel, 10 och 10 a kap., två nya para-
 grafer, 12 kap. 9 a § och 16 kap. 5 a §, och närmast före 12 kap. 9 a § en
 ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

I denna lag finns föreskrifter om

- lagens innehåll, vissa definitioner och allmänna bestämmelser (1 kap.),
- villkor för att en utlänning ska få resa in i samt vistas och arbeta i Sverige (2 kap.),
- visering (3 kap.),
- uppehållsrätt (3 a kap.),
- flyktingar och andra skyddsbehövande (4 kap.),
- uppehållstillstånd (5 kap.),
- ställning som varaktigt bosatt i Sverige (5 a kap.),
- arbetstillstånd (6 kap.),
- EU-blåkort (6 a kap.),
- tillstånd för företagsintern förflyttning, ICT (6 b kap.),
- tillstånd för säsongarbete (6 c kap.),
- återkallelse av tillstånd (7 kap.),
- avvisning och utvisning (8 kap.),
- utvisning på grund av brott (8 a kap.),
- kontroll- och tvångsåtgärder (9 kap.),
- *förvar och uppsikt avseende utlänningar (10 kap.),*
- *uppsikt (10 a kap.),*
- hur en utlänning som hålls i förvar ska behandlas (11 kap.),
- verkställighet av beslut om avvisning och utvisning (12 kap.),
- handläggningen av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna m.m. (13 kap.),
- överklagande av förvaltningsmyndighets beslut (14 kap.),
- nöjdförklaring (15 kap.),
- migrationsdomstolar och Migrationsöverdomstolen (16 kap.),

¹ Senaste lydelse av 12 kap. 9 a § 2017:523.

² Senaste lydelse 2018:319.

- skyldighet att lämna uppgifter (17 kap.),
- offentligt biträde (18 kap.),
- kostnadsansvar (19 kap.),
- bestämmelser om straff m.m. (20 kap.),
- tillfälligt skydd (21 kap.),
- tribunalvittnen (22 kap.), och
- särskilda bemyndiganden (23 kap.).

10 kap. Förvar

Förutsättningar för att ta en utlänning i förvar

1 § En utlänning som har fyllt 18 år får tas i förvar om

1. utlänningens identitet är oklar vid ankomsten till Sverige eller om han eller hon efter ankomsten ansöker om uppehållstillstånd och inte kan göra sin uppgivna identitet sannolik,

2. det är nödvändigt för att kunna utreda utlänningens rätt att stanna i Sverige,

3. det är sannolikt att utlänningen kommer att avvisas eller utvisas enligt 8 kap. 2, 3, 6, 8, 9 eller 10 § eller 11 § första stycket, eller

4. det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning eller utvisning.

En utlänning får dock inte tas i förvar enligt första stycket 1 om det är möjligt att bedöma utlänningens rätt att resa in i och vistas i Sverige trots att hans eller hennes identitet är oklar. Detsamma gäller när en fråga om uppehållstillstånd enligt 4 kap. 1, 2 eller 2 a § ändå kan bedömas.

En utlänning får tas i förvar enligt första stycket 3 eller 4 endast om det finns en risk för att utlänningen bedriver brottslig verksamhet i Sverige, avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten.

2 § Ett barn får tas i förvar om

1. det är sannolikt att barnet kommer att avvisas av Polismyndigheten eller avvisas med omedelbar verkställighet av Migrationsverket eller om det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett sådant beslut,

2. risken är uppenbar att barnet annars håller sig undan och därigenom äventyrar en verkställighet som inte bör fördröjas, och

3. det inte är tillräckligt att barnet ställs under uppsikt.

Ett barn får också tas i förvar, om

1. det är fråga om att förbereda eller genomföra verkställigheten av ett beslut om avvisning i andra fall än enligt första stycket eller ett beslut om utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 § eller 8 a kap. 1 eller 5 §, och

2. det vid ett tidigare försök att verkställa beslutet inte har visat sig tillräckligt att barnet ställts under uppsikt enligt bestämmelserna i 10 a kap. 3 § andra stycket.

3 § Ett barn får inte skiljas från båda sina vårdnadshavare genom att barnet eller vårdnadshavaren tas i förvar. Ett barn som inte har någon vårdnadshavare i Sverige får tas i förvar endast om det finns synnerliga skäl.

Myndigheter som är behöriga att besluta om förvar

4 § Beslut om förvar meddelas av den myndighet som är behörig enligt 5–7 §§.

5 § Migrationsverket är behörig myndighet, om inte något annat anges i 6 eller 7 §.

6 § Polismyndigheten är behörig myndighet när myndigheten

1. handlägger ett ärende om avvisning, eller
2. ska verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning.

Polismyndigheten behåller sin behörighet enligt första stycket 2 även när hinder mot verkställighet har åberopats enligt 12 kap. 19 eller 19 b § så länge Migrationsverket inte har beslutat om en prövning ska ske eller, i fall som avses i 12 kap. 19 a § tredje stycket, en migrationsdomstol inte har prövat om inhibition ska beslutas.

7 § Säkerhetspolisen är behörig myndighet när myndigheten ska verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning.

Säkerhetspolisen behåller sin behörighet även när hinder mot verkställighet har åberopats enligt 12 kap. 19 eller 19 b § så länge Migrationsverket inte har beslutat om en prövning ska ske eller, i fall som avses i 12 kap. 19 a § tredje stycket, en migrationsdomstol inte har prövat om inhibition ska beslutas.

Interimistiska beslut om förvar

8 § Om det inte finns tid att avvakta den behöriga myndighetens beslut om förvar, får Polismyndigheten besluta om att ta en utlänning i förvar till dess att den behöriga myndigheten meddelat beslut i frågan. Ett sådant interimistiskt beslut ska skyndsamt anmälas till den behöriga myndigheten, som därefter omedelbart ska pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

Att en polisman i vissa fall får omhänderta en utlänning i avvaktan på Polismyndighetens beslut om förvar framgår av 11 § polislagen (1984:387).

Om kontroll av en utlänning sker under medverkan av Tullverket, Kustbevakningen eller med hjälp av en särskilt förordnad passkontrollant, har tulltjänstemannen, tjänstemannen vid Kustbevakningen eller passkontrollanten samma rätt att omhänderta utlänningen som en polisman har enligt andra stycket. Omhändertagandet ska så skyndsamt som möjligt anmälas till en polisman för prövning av om åtgärden ska bestå.

Förvarstidens längd

9 § Förvar ska pågå under en så kort tid som möjligt. En utlänning får hållas i förvar endast så länge som skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för utlänningen eller för något annat motstående intresse.

10 § En utlänning som har fyllt 18 år får inte hållas i förvar för utredning med stöd av 1 § första stycket 2 längre tid än 48 timmar.

En utlänning som har fyllt 18 år får hållas i förvar med stöd av 1 § första stycket 4 i högst tre månader. Om det är sannolikt att verkställigheten av avvisnings- eller utvisningsbeslutet kommer att ta längre tid på grund av bristande samarbete från utlänningen eller för att det tar tid att införskaffa nödvändiga handlingar, får utlänningen hållas i förvar en längre tid, dock högst tolv månader. Tidsgränserna om tre och tolv månader gäller inte om utlänningen av allmän domstol har utvisats på grund av brott.

11 § Ett barn får inte hållas i förvar längre tid än 72 timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare 72 timmar.

Domstolsprövning vid fortsatt förvar

12 § Om den behöriga myndigheten bedömer att en utlänning bör hållas kvar i förvar under en längre tid än två veckor, ska myndigheten hos en migrationsdomstol ansöka om fortsatt förvar. Ansökan ska göras senast två veckor från den dag då beslutet började verkställas. Om beslutet om förvar har överklagats till en migrationsdomstol innan en ansökan om fortsatt förvar har gjorts, ska ansökan i stället göras senast två veckor från dagen för migrationsdomstolens avgörande.

Om en ansökan om fortsatt förvar inte görs i tid, upphör beslutet om förvar att gälla. Har en ansökan om fortsatt förvar gjorts i tid får utlänningen hållas kvar i förvar i avvaktan på migrationsdomstolens prövning.

13 § En ansökan om fortsatt förvar prövas av den migrationsdomstol inom vars domsområde ärendet om förvar först har prövats.

14 § Om en migrationsdomstol efter ansökan beslutar att en utlänning fortsatt ska hållas i förvar, ska domstolen bestämma hur länge förvaret får pågå. Om det finns ett beslut om avvisning eller utvisning får tiden inte överstiga två månader. I annat fall får tiden inte överstiga två veckor.

15 § Om den behöriga myndigheten bedömer att en utlänning bör hållas kvar i förvar under en längre tid än vad en migrationsdomstol har bestämt, ska myndigheten på nytt ansöka om fortsatt förvar innan denna tid löpt ut.

Skyldighet att upphäva ett beslut om förvar

16 § Den behöriga myndigheten ska omedelbart upphäva ett beslut om förvar om det inte längre finns skäl för beslutet.

Migrationsverket ska alltid upphäva ett beslut om förvar om det avser att bevilja uppehållstillstånd. Detsamma gäller en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen, om domstolen avser att bevilja uppehållstillstånd.

Skyldighet att ompröva ett beslut om förvar

17 § Om Migrationsverket upphäver ett beslut om avvisning och återförvisar ärendet till Polismyndigheten för handläggning, ska verket pröva om utlänningen ska hållas kvar i förvar om tiden för förvar har bestämts av en domstol.

Om Migrationsverket vid prövningen beslutar att utlänningen ska hållas kvar i förvar ska tidsfristen för att ansöka om fortsatt förvar enligt 12 § räknas från dagen för Migrationsverkets beslut eller, om beslutet har överklagats till en migrationsdomstol innan en ansökan om fortsatt förvar har gjorts, från dagen för migrationsdomstolens avgörande.

18 § Om en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen upphäver ett beslut om avvisning eller utvisning och återförvisar målet till en lägre instans för handläggning, ska domstolen pröva om utlänningen ska hållas kvar i förvar om tiden för förvar har bestämts av en domstol.

Om domstolen vid prövningen beslutar att utlänningen ska hållas kvar i förvar, ska domstolen bestämma hur länge förvaret får pågå. Tiden får inte överstiga två veckor.

Muntlig handläggning hos förvaltningsmyndigheterna

19 § Ett beslut om förvar ska föregås av muntlig handläggning. Det gäller dock inte om det finns skäl att befara att det då skulle bli avsevärt svårare att verkställa beslutet eller om utlänningen har avvikit.

Om beslutet inte har föregåtts av muntlig handläggning, ska sådan handläggning genomföras så snart som möjligt efter att beslutet har verkställts.

Handläggning av mål om förvar i en migrationsdomstol

20 § En migrationsdomstol ska avgöra mål om förvar som avses i 12 och 15 §§ och i 14 kap. 9 § så snart som möjligt. Om det inte finns särskilda skäl, ska målet avgöras senast tio dagar från det att målet kom in till domstolen eller förvarsbeslutet därefter verkställdes.

21 § I mål som avses i 20 § ska en migrationsdomstol hålla muntlig förhandling, om det inte är uppenbart obehövt.

Om en muntlig förhandling har hållits ska migrationsdomstolen efter att förhandlingen avslutats omedelbart meddela beslut i målet. Ett beslut får dock meddelas senare om utredningen behöver kompletteras eller andra särskilda skäl talar för det.

Verkställighet av beslut om förvar

22 § Migrationsverket ansvarar för att ett beslut om förvar verkställs.

23 § På begäran av Migrationsverket ska Polismyndigheten lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om förvar.

24 § På begäran av Migrationsverket ska Kriminalvården lämna den hjälp som behövs för att transportera en utlänning som hålls i förvar.

En sådan begäran får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att Kriminalvårdens särskilda befogenheter enligt 4 kap. 4 § eller 10 § första stycket häkteslagen (2010:611) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

25 § Vid en transport enligt 24 § tillämpas följande bestämmelser i häkteslagen (2010:611):

- 4 kap. 4 § om kroppsvisitation,
- 4 kap. 10 § första stycket om användning av fängsel, och
- 8 kap. 2 a § om möjligheten att i vissa fall begära hjälp av Polismyndigheten.

26 § Om Migrationsverket begär hjälp enligt 23 eller 24 § ska Migrationsverket utan hinder av sekretess lämna den verkställande myndigheten de uppgifter om utlänningsen som behövs för planeringen och genomförandet av åtgärden.

27 § En utlänningsen som hålls i förvar enligt denna lag ska, i annat fall än som avses i 28 §, vistas i lokaler som har ordnats särskilt för detta ändamål. Migrationsverket har ansvaret för sådana lokaler.

28 § Migrationsverket får besluta att en utlänningsen som hålls i förvar ska placeras i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller en polisarrest, om

1. utlänningsen av allmän domstol har utvisats på grund av brott,
2. utlänningsen hålls avskild enligt 11 kap. 7 § och av säkerhetsskäl inte kan vistas i en sådan särskild lokal som avses i 27 §,
3. det är nödvändigt av transporttekniska skäl, dock längst i tre dygn, eller
4. det annars finns synnerliga skäl.

En utlänningsen som har placerats i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller en polisarrest med stöd av första stycket 2, 3 eller 4 ska hållas avskild från övriga intagna.

Barn som hålls i förvar får inte placeras i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller en polisarrest.

Upphörande av beslut vid utlänningsens utresa

29 § Ett beslut om förvar upphör att gälla när utlänningsen lämnar landet.

10 a kap. Uppsikt

Vad som avses med uppsikt

1 § Uppsikt innebär att en utlänningsen är skyldig att

1. på vissa tider anmäla sig hos Migrationsverket eller Polismyndigheten, eller
 2. lämna ifrån sig sitt pass eller annan identitetshandling.
- Skyldigheterna får förenas.

Förutsättningar för att ställa en utlänningsen under uppsikt

2 § En utlänningsen som har fyllt 18 år får, under de förutsättningar som anges i 10 kap. 1 §, i stället för att tas i förvar ställas under uppsikt.

3 § Ett barn får, under de förutsättningar som anges i 10 kap. 2 § första stycket 1 och 2, ställas under uppsikt.

Ett barn får också ställas under uppsikt när beslut har meddelats om avvisning i andra fall än som avses i 10 kap. 2 § första stycket 1 och 2 eller när beslut har meddelats om utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 § eller 8 a kap. 1 eller 5 §, om det finns en uppenbar risk för att barnet avviker, håller sig undan eller på annat sätt hindrar verkställigheten av beslutet om avvisning eller utvisning.

Myndigheter som är behöriga att besluta om uppsikt

4 § Beslut om uppsikt meddelas av den myndighet som är behörig enligt 10 kap. 5–7 §§.

Innehållet i ett beslut om uppsikt

5 § I ett beslut om uppsikt ska det bestämmas vilken myndighet som utlänningen ska anmäla sig hos eller lämna sin identitetshandling till och, om anmälningsskyldighet föreskrivs, när och på vilken ort utlänningen ska anmäla sig hos myndigheten. Om en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen efter överklagande beslutar om uppsikt, får den uppdra åt den behöriga myndigheten att bestämma sådana villkor för uppsikten.

Ny prövning och omprövning av ett beslut om uppsikt

6 § Ett beslut om uppsikt ska prövas på nytt var sjätte månad så länge utlänningen står under uppsikt.

Om ett beslut om uppsikt inte prövas på nytt inom föreskriven tid, upphör beslutet att gälla.

7 § En ny prövning av ett beslut om uppsikt enligt 6 § första stycket ska föregås av en muntlig förhandling, om det inte med hänsyn till utredningens art eller andra omständigheter framstår som uppenbart att en muntlig förhandling saknar betydelse.

8 § Om Migrationsverket eller Polismyndigheten beslutar om avvisning eller utvisning av en utlänning som står under uppsikt, ska myndigheten pröva om utlänningen fortfarande ska stå under uppsikt.

Beslut om uppsikt efter muntlig förhandling i domstol

9 § Om en migrationsdomstol har hållit muntlig förhandling i ett mål om uppsikt, ska migrationsdomstolen efter att förhandlingen avslutats omedelbart meddela beslut i målet. Ett beslut får dock meddelas senare om utredningen behöver kompletteras eller andra särskilda skäl talar för det.

Skyldighet att upphäva ett beslut om uppsikt

10 § Den behöriga myndigheten ska omedelbart upphäva ett beslut om uppsikt om det inte längre finns skäl för beslutet.

Migrationsverket ska alltid upphäva ett beslut om uppsikt om det avser att bevilja uppehållstillstånd. Detsamma gäller en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen, om domstolen avser att bevilja uppehållstillstånd.

Upphörande av beslut vid utlännings utresa

11 § Ett beslut om uppsikt upphör att gälla när utlännings lämnar landet.

11 kap.

2 §³

En utlännings som hålls i förvar enligt denna lag ska, i annat fall än som avses i 10 kap. 20 §, vistas i lokaler som har ordnats särskilt för detta ändamål. Migrationsverket har ansvaret för sådana lokaler.

Migrationsverket har ansvaret för behandlingen och tillsynen av en utlännings som hålls i förvar.

För behandlingen av en utlännings som enligt 10 kap. 20 § placerats i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest gäller häkteslagen (2010:611) i tillämpliga delar. Utlännings ska, utöver vad som följer av nämnda lag, ges möjlighet att ha kontakt med personer utanför inrättningen och även i övrigt beviljas de lättnader och förmåner som kan medges med hänsyn till ordningen och säkerheten inom inrättningen.

För behandlingen av en utlännings som enligt 10 kap. 28 § placerats i en kriminalvårdsanstalt, ett häkte eller en polisarrest gäller häkteslagen (2010:611) i tillämpliga delar. Utlännings ska, utöver vad som följer av den lagen, ges möjlighet att ha kontakt med personer utanför inrättningen och även i övrigt beviljas de lättnader och förmåner som kan medges med hänsyn till ordningen och säkerheten inom inrättningen.

12 kap.

Avvisning och utvisning av utlännings som dömts till fängelse m.m.

Avvisning och utvisning av en utlännings som är misstänkt för brott eller har dömts till fängelse

9 §

Ett beslut om att avvisa eller utvisa en utlännings får inte verkställas förrän utlännings har avtjänat ett fängelsestraff som han eller hon har dömts till eller verkställigheten av fängelsestraffet har flyttats över till ett annat land.

Har allmänt åtal väckts mot utlännings, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas förrän åtalet har prövats slutligt eller åtalet har lagts ned.

Om en förundersökning har inletts mot en utlännings om brott för vilket fängelse är föreskrivet, får ett beslut om att avvisa eller utvisa utlännings inte verkställas innan förundersökningen har lagts ned eller avslutats utan att allmänt åtal har väckts.

Om allmänt åtal har väckts mot en utlännings, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas förrän åtalet har prövats slutligt eller lagts ned.

³ Senaste lydelse 2012:129.

Ett beslut om att avvisa eller utvisa en utlänning får inte verkställas förrän utlänningen har avtjänat ett fängelsestraff som han eller hon har dömts till eller verkställigheten av fängelsestraffet har flyttats över till ett annat land.

Avvisning och utvisning vid utlämning eller överlämnande

9 a §

Om det har inletts ett förfarande om att en utlänning ska utlämnas eller överlämnas till en annan stat eller till en internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd, får ett beslut att avvisa eller utvisa utlänningen inte verkställas förrän förfarandet om utlämning eller överlämnande har avslutats genom ett beslut som fått laga kraft och som innebär att utlänningen inte ska utlämnas eller överlämnas.

13 §⁴

Om det i andra fall finns särskilda skäl till det, får Migrationsverket besluta om inhibition.

Bestämmelser om inhibition finns också i 8 a, 9 a, 16 a, 18–19 a och 20 §§.

Bestämmelser om inhibition finns också i 8 a, 9 b, 16 a, 18–19 a och 20 §§.

13 kap.

2 §

Muntlig handläggning i ett ärende om förvar eller uppsikt *skall* genomföras av den myndighet som beslutar om åtgärden.

Muntlig handläggning i ett ärende om förvar eller uppsikt *ska* genomföras av den myndighet som beslutar om åtgärden.

I 10 kap. 19 § finns särskilda bestämmelser om när muntlig handläggning ska genomföras i ett ärende om förvar.

4 §

Vid muntlig förhandling *skall* utlänningen höras. Myndigheten

Vid muntlig förhandling *ska* utlänningen höras. Myndigheten

⁴ Senaste lydelse 2017:523.

får bestämma att även andra personer än utlänningen *skall* höras vid förhandlingen.

I 10 kap. 11 § finns särskilda bestämmelser om när muntlig förhandling *skall* hållas i vissa fall.

får bestämma att även andra personer än utlänningen *ska* höras vid förhandlingen.

I 10 a kap. 7 § finns särskilda bestämmelser om när muntlig förhandling *ska* hållas i *ett ärende om uppsikt*.

14 kap.

10 §

Migrationsverkets beslut i särskilda fall i frågor om behandlingen eller placeringen av utlänningar som hålls i förvar enligt 10 kap. 20 § eller 11 kap. 3–13 §§ får överklagas till en migrationsdomstol.

Migrationsverkets beslut i särskilda fall i frågor om behandlingen eller placeringen av utlänningar som hålls i förvar enligt 10 kap. 28 § eller 11 kap. 3–13 §§ får överklagas till en migrationsdomstol.

16 kap.

4 §

Mål om avvisning eller utvisning och mål om förvar *skall* handläggas skyndsamt.

Mål om avvisning eller utvisning och mål om förvar *eller uppsikt ska* handläggas skyndsamt.

I 10 kap. 20 § finns särskilda bestämmelser om handläggningen av mål om förvar.

5 a §

I 10 kap. 21 § och 10 a kap. 9 § finns särskilda bestämmelser om muntlig förhandling i en migrationsdomstol i mål om förvar eller uppsikt.

6 §⁵

I ett mål om avvisning är Migrationsverket motpart till utlänningen. Detsamma gäller i ett mål om återreseförbud där beslut meddelats av Polismyndigheten i samband med ett beslut om avvisning.

När ett beslut i ett säkerhetsärende överklagas är såväl Migrationsverket som Säkerhetspolisen motparter till utlänningen vid handläggningen i migrationsdomstolen och i Migrationsöverdomstolen.

I ett mål om uppehållstillstånd för den som av allmän domstol har utvisats på grund av brott, eller om upphävande av ett sådant utvisningsbeslut, är Migrationsverket och, i fråga om ett säkerhetsärende, Säkerhetspolisen motparter till utlänningen vid handläggningen i migrationsdomstolen och i Migrationsöverdomstolen.

⁵ Senaste lydelse 2017:22.

När en utlänning överklagar en migrationsdomstols beslut om förvar enligt 10 kap. 18 § är Migrationsverket motpart till utlänningen i Migrationsöverdomstolen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.
2. Om ett beslut om förvar har meddelats och verkställts före ikraftträdandet, ska en ansökan om fortsatt förvar enligt 10 kap. 12 § i den nya lydelsen göras senast vid den tidpunkt då en ny prövning skulle ha gjorts enligt 10 kap. 9 § i den äldre lydelsen, dock senast den 14 april 2019. Om en migrationsdomstol efter ikraftträdandet har avlagt ett överklagande av ett beslut om förvar innan en ansökan om fortsatt förvar gjorts, ska ansökan i stället göras inom två veckor från dagen för migrationsdomstolens avgörande.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll¹

dels att nuvarande 9 d § samt 13 b och 13 c §§ ska betecknas 9 h § samt 13 d och 13 e §§,

dels att 5, 8 a, 9–9 c och de nya 9 h och 13 e §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 13 b § ska sättas närmast före 13 c §,

dels att det ska införas sex nya paragrafer, 9 d–9 g, 13 b och 13 c §§, och närmast före 13 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §²

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

1 kap. 3 b § om EES-medborgare,

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,

4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,

5 kap. 1–1 c, 2 a–d, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,

5 a kap. 1–4 och 6 §§ om ställning som varaktigt bosatt,

6 kap. 3 § om arbetstillstånd,

6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,

6 b kap. 1–15 §§ om tillstånd för företagsintern förflyttning, ICT,

6 c kap. 1–11 och 14 §§ om tillstånd för säsongarbete,

8 kap. 12 och 13 §§ om utvisning av EES-medborgare och sådana medborgares familjemedlemmar,

8 kap. 14 § om utvisning av utläningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,

8 a kap. 2 § första stycket om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till det svenska samhället, om fråga uppkommit om utvisning av en utlännings som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,

9 kap. 4 och 5 §§ om omhändertagande av pass och andra identitetshandlingar,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

9 kap. 12 § om omhändertagande för att verkställa ett avvisnings- eller utvisningsbeslut,

9 kap. 13 § om andra åtgärder för att möjliggöra verkställighet,

10 kap. 1, 2, 4–11 och 17 §§ om förvar och uppsikt,

10 kap. 1, 2 och 9–11 §§ om förvar,
10 a kap. 1–3 och 5 §§ om uppsikt,

12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,

¹ Senaste lydelse av 13 b § 2009:1545.

² Senaste lydelse 2018:320.

13 kap. 10 § om motivering av beslut,
 13 kap. 11 § om tolkersättning,
 13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
 13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,
 16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,
 17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,
 18 kap. 1 § andra och tredje styckena om offentligt biträde för barn, och
 19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Skyldigheten enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen att lämna uppgifter gäller vid tillämpningen av denna lag även i förhållande till regeringen.

8 a §³

Säkerhetspolisen *svarar* för att ett beslut om förvar verkställs.

En utlännning som hålls i förvar enligt denna lag ska placeras i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest. Den som är under arton år får dock inte utan synnerliga skäl placeras i sådana lokaler. En utlännning som är under arton år och som hålls i förvar enligt denna lag ska i första hand placeras i sådana förvarslokaler som Migrationsverket ansvarar för enligt 11 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716). För behandlingen av en utlännning som placerats i verkets förvarslokaler gäller bestämmelserna om Migrationsverkets behandling av *förvarstagna* i 11 kap. utlänningslagen.

För behandlingen av en utlännning som placerats i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest gäller häkteslagen (2010:611) i tillämpliga delar. Utlänningen ska, utöver vad som följer av *nämnda lag*, beviljas de lättnader och förmåner som kan medges med hänsyn till ordningen och säkerheten inom anstalten, häktet eller arresten.

Säkerhetspolisen *ansvarar* för att ett beslut om förvar verkställs.

En utlännning som hålls i förvar enligt denna lag ska placeras i *en* kriminalvårdsanstalt, *ett* häkte eller *en* polisarrest. Den som är under arton år får dock inte utan synnerliga skäl placeras i sådana lokaler. En utlännning som är under arton år och som hålls i förvar enligt denna lag ska i första hand placeras i sådana förvarslokaler som Migrationsverket ansvarar för enligt 10 kap. 27 § utlänningslagen (2005:716). För behandlingen av en utlännning som placerats i verkets förvarslokaler gäller bestämmelserna om Migrationsverkets behandling av *utlänningar som hålls i förvar* i 11 kap. utlänningslagen.

För behandlingen av en utlännning som placerats i *en* kriminalvårdsanstalt, *ett* häkte eller *en* polisarrest gäller häkteslagen (2010:611) i tillämpliga delar. Utlänningen ska, utöver vad som följer av *den lagen*, beviljas de lättnader och förmåner som kan medges med hänsyn till ordningen och säkerheten inom anstalten, häktet eller arresten.

³ Senaste lydelse 2010:621.

9 §⁴

Om frågan om utvisning ännu inte har förts till Migrationsverket, får Säkerhetspolisen besluta att utlänningen *skall* tas i förvar eller ställas under uppsikt, *även om förutsättningarna i 8 § inte är för handen*. Ett sådant beslut *skall* genast anmälas till Migrationsverket, som snarast *skall* pröva om åtgärden *skall* bestå.

Även om frågan om utvisning ännu inte har förts till Migrationsverket, får Säkerhetspolisen besluta att utlänningen *ska* tas i förvar eller ställas under uppsikt, *om det finns förutsättningar för det enligt 8 §*. Ett sådant beslut *ska* genast anmälas till Migrationsverket, som snarast *ska* pröva om åtgärden *ska* bestå.

9 a §⁵

Har en ansökan om utvisning gjorts enligt denna lag beslutar den myndighet som handlägger ärendet om förvar eller uppsikt.

Om en utlänning som har tagits i förvar eller står under uppsikt utvisas enligt denna lag, ska den myndighet som beslutar om utvisningen pröva om utlänningen fortfarande ska hållas i förvar eller stå under uppsikt.

Beslut om förvar eller uppsikt meddelas av den myndighet som är behörig enligt 9 b §.

9 b §⁶

Migrationsverket är handläggande myndighet från det att verket tar emot en ansökan om utvisning till dess att verket meddelar beslut eller utlänningen har lämnat landet eller Säkerhetspolisen har tagit emot ärendet, eller, om Migrationsverkets beslut överklagas, till dess att ärendet tas emot av Migrationsöverdomstolen.

Migrationsöverdomstolen är handläggande myndighet från det att domstolen tar emot ett ärende till dess att ansvarigt departement tar emot det.

Regeringen är handläggande myndighet från det att ärendet tagits emot av ansvarigt departement.

Migrationsverket är behörig myndighet, om inte något annat anges i andra eller tredje stycket.

Regeringen är behörig myndighet när den handlägger ett överklagande av ett beslut om utvisning. Behörigheten gäller från det att ärendet om utvisning har tagits

⁴ Senaste lydelse 2005:720.

⁵ Senaste lydelse 2009:1545.

⁶ Senaste lydelse 2009:1545.

Säkerhetspolisen är handläggande myndighet från det att myndigheten tar emot ett beslut om utvisning för verkställighet till dess att verkställighet har skett.

emot av ansvarigt departement och till dess att ärendet har avslutats eller, om ett beslut om utvisning har meddelats, till dess att utvisningsbeslutet överlämnats till den verkställande myndigheten.

Säkerhetspolisen är behörig myndighet från det att myndigheten har tagit emot ett beslut om utvisning för verkställighet till dess att verkställighet har skett. Motsvarande gäller Polismyndigheten, om den beslutande myndigheten har bestämt att Polismyndigheten ska verkställa beslutet.

9 c §⁷

När regeringen är handläggande myndighet beslutar ansvarigt statsråd i frågor om förvar och uppsikt. Regeringen får inte besluta att ta eller hålla kvar någon i förvar eller att ställa någon under uppsikt. Regeringen får däremot upphäva ett beslut om förvar eller uppsikt.

När regeringen är behörig myndighet beslutar ansvarigt statsråd i frågor om förvar och uppsikt. Regeringen får inte besluta att ta eller hålla kvar någon i förvar eller att ställa någon under uppsikt. Regeringen får däremot upphäva ett beslut om förvar eller uppsikt.

9 d §

Om det inte finns tid att avvakta den behöriga myndighetens beslut om förvar, får Säkerhetspolisen eller Polismyndigheten besluta om att ta en utlänning i förvar till dess att den behöriga myndigheten meddelat beslut i frågan. Ett sådant interimistiskt beslut ska skyndsamt anmälas till den behöriga myndigheten, som därefter omedelbart ska pröva om beslutet ska fortsätta att gälla.

Att en polisman i vissa fall får omhänderta en utlänning i avvaktan på Säkerhetspolisens eller Polismyndighetens beslut om förvar framgår av 11 § polislagen (1984:387).

Om kontroll av en utlänning sker under medverkan av Tullverket, Kustbevakningen eller med hjälp

⁷ Senaste lydelse 2009:1545.

av en särskilt förordnad passkontrollant, har tulltjänstemannen, tjänstemannen vid Kustbevakningen eller passkontrollanten samma rätt att omhänderta utlänningen som en polisman har enligt andra stycket. Omhändertagandet ska så skyndsamt som möjligt anmälas till en polisman för prövning av om åtgärden ska bestå.

9 e §

Den behöriga myndigheten ska pröva ett beslut om förvar på nytt inom två veckor från den dag då beslutet började verkställas. Om det finns ett beslut om utvisning, ska beslutet om förvar i stället prövas på nytt inom två månader från den dag då beslutet började verkställas. Ett beslut om uppsikt ska prövas på nytt inom sex månader från beslutet.

Så länge utlänningen hålls kvar i förvar eller står under uppsikt ska en ny prövning göras fortlöpande inom de tider som anges i första stycket.

Om ett beslut om förvar eller uppsikt inte prövas på nytt inom föreskriven tid, upphör beslutet att gälla.

9 f §

Den behöriga myndigheten ska omedelbart upphäva ett beslut om förvar eller uppsikt, om det inte längre finns skäl för beslutet.

9 g §

Om Migrationsverket eller regeringen beslutar om utvisning av en utlänning som hålls i förvar eller står under uppsikt, ska myndigheten i samband med att beslutet meddelas pröva om utlänningen fortsatt ska hållas i förvar eller stå under uppsikt.

Skyldigheten enligt första stycket att pröva om en utlänning fortsatt ska hållas i förvar gäller också om

regeringen upphäver ett beslut om utvisning och återförvisar eller överlämnar ärendet till Migrationsverket för handläggning. En ny prövning av frågan om förvar ska därefter göras av den behöriga myndigheten. Prövningen ska göras inom två veckor från det att beslutet meddelades.

9 d §

Säkerhetspolisens beslut om förvar i andra fall än som avses i 9 § och Migrationsverkets beslut om förvar får överklagas till Migrationsöverdomstolen. Ett sådant beslut får överklagas utan begränsning till viss tid.

Om ett statsråd har beslutat om förvar prövar Högsta förvaltningsdomstolen på framställan av utlänningen om åtgärden ska bestå.

Migrationsverkets beslut i särskilda fall i frågor om behandlingen eller placeringen av en utlänning som hålls i förvar får överklagas till Migrationsöverdomstolen.

9 h §⁸

Säkerhetspolisens beslut om förvar *eller uppsikt* i andra fall än de som avses i 9 § och *Polismyndighetens eller* Migrationsverkets beslut om förvar *eller uppsikt* får överklagas till Migrationsöverdomstolen. Ett sådant beslut får överklagas utan begränsning till viss tid.

Om ett statsråd har beslutat om förvar *eller uppsikt* prövar Högsta förvaltningsdomstolen på framställan av utlänningen om åtgärden ska bestå.

Migrationsverkets beslut i särskilda fall i frågor om behandlingen eller placeringen av en utlänning som hålls i förvar får överklagas till Migrationsöverdomstolen.

Muntlig handläggning

13 b §

Om ett beslut om förvar inte har föregåtts av muntlig handläggning, ska sådan handläggning genomföras så snart som möjligt efter att beslutet har verkställts.

Första stycket gäller inte om regeringen är behörig myndighet.

13 c §

En ny prövning av ett beslut om förvar ska föregås av en muntlig förhandling. Detta gäller även en ny prövning av ett beslut om uppsikt, om det inte med hänsyn till utredningens art eller andra om-

⁸ Senaste lydelse av tidigare 9 d § 2010:1403.

ständigheter framstår som uppenbart att en muntlig förhandling saknar betydelse.

13 c §

I ett ärende om förvar som handläggs av regeringen får ansvarigt statsråd eller den tjänsteman som statsrådet bestämmer besluta om muntlig förhandling och uppdra åt Migrationsöverdomstolen att hålla denna.

Vid en muntlig förhandling ska utlännningen höras. Regeringskansliet får bestämma att även andra personer än utlännningen ska höras. En representant för Regeringskansliet ska närvara vid förhandlingen.

Utlännningen ska vid förhandlingen få tillfälle att redogöra för sin ståndpunkt och uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet.

13 e §⁹

I ett ärende om förvar *eller uppsikt* som handläggs av regeringen får ansvarigt statsråd eller den tjänsteman som statsrådet bestämmer besluta om muntlig förhandling och uppdra åt Migrationsöverdomstolen att hålla denna.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.

⁹ Senaste lydelse av tidigare 13 c § 2009:1545.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:754) om transitering av tredjelandsmedborgare

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2005:754) om transitering av tredjelandsmedborgare ska införas en ny paragraf, 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 a §

En tredjelandsmedborgare som transiteras via Sverige får omhändertas och tas i förvar av Polismyndigheten om det är nödvändigt för att transiteringen ska kunna genomföras, dock längst under 48 timmar.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.